

Tekst: Arjen Veldkamp
 Fotografie: Boom regionale uitgevers - Janine Spijkerman
 Vormgeving: Peter Stens

2008 wordt voor Emilie van Karnebeek het jaar van de waarheid. Op 1 januari 2009 moet voor haar en haar familie duidelijk zijn of ze hun missie kunnen volbrengen: 'Duurzame instandhouding van een uniek familielandgoed en waar mogelijk verfraaien', aldus Emilie, die vijf jaar geleden haar goede baan - rechterhand van de financiële directeur van de Koninklijke Luchtvaart Maatschappij - opgaf om de nieuwe uitdaging voor de toekomst (concreet: de realisering van de Integrale Visie landgoed De Eese, onder de rook van Steenwijk) aan te gaan. Een uitdaging die vooral nog de spannendste vlucht van haar leven zal worden; want voor de startbaan goed en wel bereikt is, doken

er bij het taxiën reeds grote obstakels op: protest van de 'buren' van het landgoed en een gemeenteraad (Steenwijkerland) die het sein voor opstijgen nog niet op groen heeft gezet, omdat, onder andere, bestaand beleid in Overijssel voor de plannen van De Eese ontbrak. Ook was de financiële onderbouwing van de Integrale Visie nog niet breed genoeg gedeeld. Emilie: 'Als dit plan lukt dan is dat het grootste particulier natuurproject van Nederland. En het zou een enorme impuls aan de invulling van de Ecologische Hoofd Structuur (EHS) geven.' Het relaas van de voorbereidingen van vlucht 'DE2008' (ofwel De Eese 2008).

Emilie van Karnebeek ziet instandhouden en verfraaien landgoed voor volgende generaties als levensmissie

'Heerlijkheid De Eese moet heerlijkheid blijven, voor iedereen'

Drie slechte maanden heeft ze naar eigen zeggen achter de rug. 'Ik heb zelfs even met de gedachte gespeeld het bijtje er bij neer te gooien.' Maar de 39-jarige Emilie van Karnebeek heeft zich inmiddels hervonden en besloot voor het eerst namens de familie naar buiten te treden. 'Elke keer als ik hier weer vanuit mijn woonplaats Amsterdam aankom dan proef je de rust en de sfeer van dit fraaie landgoed.' Dan weet de directeur, verantwoordelijk voor het dagelijks beheer van het landgoed, weer waar ze het voor doet. 'De Eese is ons thuis. Daarom wil iedereen van de familie vechten voor dit natuurplan. Als ik 65 ben en bij wijze van spreken met pensioen ga, dan wil ik dat ik kan zeggen dat De Eese behouden blijft voor de volgende generaties.' Waarmee ze niet alleen haar eigen familie, nazaten van oud-minister en Jonkheer Mr. Dr. H.A. van Karnebeek die De Eese kocht in 1923, bedoelt. 'De Heerlijkheid De Eese moet een heerlijkheid blijven, voor iedereen.'

2004 vormde een zwarte bladzijde in het geschiedenisboek over De Eese. Emilie: 'Toen moesten we met pijn in ons hart besluiten om ons akkerbouwbedrijf te beëindigen.' 2005 was niet alleen het jaar waarop de laatste machines werden geveild, maar ook een van bezinning, heroriëntatie op de toekomst. 'We hebben een visie ontwikkeld (Integrale Visie Landgoed De Eese Natuurschoonwet bv, mei 2007, AV) voor een duurzaam toekomstperspectief voor het landgoed.' De kern is om van de 350 hectare landbouwgrond, naast de 450 hectare bestaande natuur, ruim 255 hectare om te zetten in natuur. Hiermee kan tevens een ecologische verbinding van Drents-Friese Woud naar Woldberg en Wieden worden gecreëerd. 'Een natuurlijke corridor voor flora en fauna, die ook geldt als prachtige verbinding voor recre-

'Als dit plan lukt dan is dat het grootste particulier natuurproject van Nederland'

atie en toerisme.' Herstel van het oud-Hollandse landschap is volgens Van Karnebeek het sleutelbegrip van het Inrichtingsplan natuurontwikkeling op Landgoed De Eese, dat november 2007 het levenslicht zag. 'Door de ontginning is het allemaal een beetje en strak landschap geworden op het landgoed. Een beetje saai. Wij willen met dit natuurplan oud-Hollandse elementen in het landschap terugbrengen, met afwisseling van bos en akkers, solitaire bomen en struikgewas, venetjes en poelen met mooie doorkijkjes. Het moet niet meer zo recht toe, recht aan zijn, zoals nu, maar allemaal veel speelser worden, zoals de natuur ooit

was.' Na 2,5 jaar van, zoals zij het zelf noemt, 'goede bedoelingen', kreeg Van Karnebeek echter de kous op de kop. Om landbouwgrond te kunnen omvormen naar natuur en het landgoed als één geheel in stand te houden én te onderhouden moet er ook geld op tafel komen. En dat denkt de familie te kunnen vinden in 'nieuwe functies voor bestaand en nieuw rood'. En dat nieuwe rood - lees: een elftal nieuwe huizen - werkte bij de 'buren', omwonenden aan de Willemsoord-zijde van landgoed De Eese, als een lap op een rode stier. 'Tja', verzucht Emilie, de hand in eigen boezem stekend, 'die negatieve publiciteit heeft er enorm ingehakt. Een koude douche. Eén ding hadden we zeker anders moeten aanpakken: de communicatie met de buren. Maar 't was een duidelijke keuze: eerst wilden we de gemeente informeren, pas daarna het publiek. Als we het andersom hadden gedaan, hadden we waarschijnlijk ook het deksel op ons hoofd gekregen.'

De protesten behelzen volgens Emilie vrijwel uitsluitend het rood, de beoogde nieuwe bebouwing. 'En de oppervlakte van De Eese, die daarmee gemoeid gaat, is nog geen één procent van het totale landgoed. Wat we willen neerzetten of gaan bouwen is niet een doel op zichzelf, maar een middel om het natuurplan met al haar facetten te kunnen financieren. We hebben berekend dat er bij de omvorming

van 255 hectare landbouwgrond tot natuur jaarlijks een gemiddeld exploitatiekort voor het hele landgoed van 235.000 euro zal ontstaan. Dat gat moeten we dichten. Doen we dat niet, dan gaat het landgoed vroeger of later failliet. 't Gaat er ons om voldoende middelen binnen te krijgen om het landgoed in de toekomst in stand te kunnen houden. We hoeven geen winst te maken, maar moeten wel quitte draaien.' Overigens worden, in tegenstelling tot veel andere landgoederen, alle privézakken van de familie buiten de exploitatie van het landgoed gehouden. De kosten daarvan - inclusief die van de huizen - betalen de verschillende familieleden allemaal zelf.

Zorgcomponent

Met de herbestemming van bestaande gebouwen en de bouw van de nieuwe huizen, die de familie op basis van een erfpacht constructie wil 'uitgeven', denkt ze opbrengsten te kunnen genereren die ze in een fonds wil storten in beheer van een stichting die maar één doel nastreeft: instandhouding van het landgoed. 'Er is wat ons betreft nog volop ruimte tot discussie met buren en gemeenteraad over hoe we dat rood concreet gaan invullen', aldus Emilie, die aantekent dat van een groot seniorencomplex, waarvoor verontruste omwonenden aan de Koningin Wilhelminalaan vrezden, feitelijk geen sprake is. 'Zo is het nooit

bedoeld. Het was een vraag vanuit de overheid om een zorgcomponent in te brengen, huisvesting voor hulpbehoevende mensen. Ons idee van de bebouwing daarbij was kleinschalig en vooral passend in het landschap. Die zorgcomponent zou ook op een andere locatie of helemaal niet gerealiseerd kunnen worden. Wij staan overal nog steeds open voor. Waar, in welke vorm

'Wij willen met natuurplan oud-Hollandse elementen in het landschap terugbrengen'

en hoeveel, dat valt allemaal nog te bezien. Uiteindelijk willen wij, net zo goed als de buurt, dat De Eese er alleen maar beter van wordt.'

Communiceren

Na alle, volgens Emilie totaal onverwachte, commotie van de afgelopen maanden, heeft de familie na rijp beraad besloten 2008 uit te trekken om de inrichtingsplannen een breder draagvlak te kunnen geven. 'Dit jaar nemen we de tijd om uitgebreid te communiceren', aldus Emilie, die inmiddels een klankbordgroep in het leven heeft geroepen, waarin behalve werknemers, gebruikers en pachters van het landgoed, ook omwonenden die protesteerden zitting hebben. 'We hebben het gevoel dat na een paar gesprekken al meer wederzijds begrip ontstaat.

We leggen de klankbordgroepen onder meer de hamvraag voor wat zij graag zouden zien dat er met hun omgeving gebeurt.' Voor directe buren, wonend in de buurt van de mogelijke bouwlocaties, heeft Van Karnebeek ook een drietal informatiebijeenkomsten in petto. 'Dit om nader kennis te maken, onze plannen beter uit te leggen en met elkaar in gesprek te komen.' Ook zal Landgoed De Eese een website lanceren en een nieuwsbrief maken over het natuurplan. 'We hebben het ons erg aangetrokken. Het is nooit onze bedoeling geweest mensen te benadelen. We hebben juist goede bedoelingen. Dat willen we nu beter met de buitenwereld communiceren. Als iemand een briljant idee heeft om het landgoed op een andere wijze te financieren, dan ben ik de eerste om dat te omarmen, als het maar niet de aanleg van een golfbaan of de realisatie van een tweede Duinrell is. Wij willen juist pure natuur en rust en natuurgerichte recreatie stimuleren.'

'De Eese verkopen is nachtmerrie voor omgeving en aanslag op ons levenswerk'

Eén jaar heeft Emilie van Karnebeek uitgetrokken om alle neuzen in de goede richting te krijgen rond het natuurplan voor landgoed De Eese; 1 januari 2009 heeft de directeur zichzelf als deadline gesteld. De alternatieven laat ze liever voor het sprookjesboek over De Eese: het plan simpelweg naar de prullenbak verwijzen bijvoorbeeld zou - los van het geld, de tijd en energie die reeds in het natuurplan

zijn gestoken - in haar ogen 'een enorme gemiste kans' op ontwikkeling van de nieuwe natuur zijn. Terugkeer naar intensieve akker- of landbouw lijkt ook geen optie, omdat daar vier jaar geleden juist bewust afstand van genomen is, wegens opbrengsten en subsidies die op de lange termijn niet meer opwegen tegen de kosten. 'Dan zou je, zeker als een oogst mislukt, de toekomst van het hele landgoed

op het spel zetten.' Het derde (korte termijn) alternatief behelst in de ogen van een Emilie een noodscenario: delen van het landgoed verkopen of gaan vercommercialiseren. 'Als je De Eese verkoopt dan verkoop je het aan de hoogste bidder en dat is degene die er het meeste brood in ziet. Waarschijnlijk geen mensen die natuur willen ontwikkelen of de grond alleen willen verpachten. Dat opknip scenario lijkt

me voor de omgeving dan ook een nachtmerrie én is voor ons als familie een aanslag op ons levenswerk. Alsof je een kind de deur uitzet; nee, dat zou ik verschrikkelijk vinden. Bovendien komt er dan ook niets van de vorming van de Ecologische Hoofd Structuur. We willen het landgoed als een geheel intact houden en met meer natuur nog mooier maken, zodat iedereen uit de omgeving ervan kan genieten.'

